

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพัฒนา (developmental study) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ให้มีความเหมาะสมและครอบคลุมบริบทการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ประยุกต์กลยุทธ์การพัฒนากอบสมรรถนะของ มาร์เรลลี และคณะ (Marrelli et al, 2005)ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. การกำหนดวัตถุประสงค์ 2. การหาผู้ให้การสนับสนุน 3. การสื่อสารแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 4. การรวบรวมข้อมูล และ 5. การระบุสมรรถนะและสร้างกรอบสมรรถนะ

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยกลุ่มพยาบาลผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาลฟื้นฟูสภาพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ จำนวน 7 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบกรอบสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นเป็นผู้ที่มีที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพหรือพยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งบริหารในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพจาก โรงพยาบาลและศูนย์ที่มีหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) แบบบันทึกรายการสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ 2) แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่ใช้สัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพ 3) เครื่องบันทึกเสียง 4) แบบประเมินกรอบสมรรถนะ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนประกอบด้วยหัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยทั่วไป 1 คน อาจารย์พยาบาลด้านอายุรศาสตร์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 1 คน พยาบาลดำรงตำแหน่งผู้บริหารการพยาบาลซึ่งรับผิดชอบด้านทรัพยากรบุคคล 1 คน ตรวจสอบคุณภาพและทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำเครื่องมือไปใช้ และใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดย 1) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพจากตำราแนวคิด วารสารทางวิชาการและข้อบัญญัติจากองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ 2) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพยาบาลวิชาชีพ เป็นผู้ที่มีความรู้และ

ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพโรงพยาบาลมหาสารนครเชียงใหม่ 3) ผู้ศึกษานำข้อมูลสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพยาบาลวิชาชีพมาบูรณาการเป็นกรอบสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ 4) ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาเป็นรายชื่อ ซึ่งค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาเป็นรายชื่อที่ยอมรับได้ (I-CVI) เท่ากับ 1.00 (Polit & Beck, 2006) และ 5) กำหนดเป็นกรอบสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ โรงพยาบาลมหาสารนครเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) และจัดหมวดหมู่.

ผลการศึกษาพบว่า

กรอบสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติการที่ครอบคลุมบริบทการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ โรงพยาบาลมหาสารนครเชียงใหม่ ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 หมวดดังนี้ 1.การปฏิบัติการพยาบาลตามแบบแผนสุขภาพประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 32 ข้อ 2.การฟื้นฟูด้านจิตสังคม ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 5 ข้อ 3.การสอนและสนับสนุนเพื่อการฟื้นฟูสภาพ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 6 ข้อ 4.การประสานงาน ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ จำนวน 2 ข้อ ดังตาราง 5-1

ตาราง 5-1

กรอบสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
รายการและความหมายของสมรรถนะแต่ละหมวด รวมทั้งพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถของ
สมรรถนะแต่ละหมวด

สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ
<p>1. การปฏิบัติการพยาบาล</p> <p>ตามแบบแผนสุขภาพ หมายถึงพยาบาลแสดงถึง ความรู้และความสามารถ ในการวางแผนและ กำหนดวิธีการพยาบาล เพื่อฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วย ตามแบบแผนสุขภาพ ประกอบด้วย</p> <p>1.1 การดูแลด้านการ เคลื่อนไหว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจที่มีผลต่อการเคลื่อนไหว 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการเคลื่อนไหวโดยใช้เทคนิคการเคลื่อนย้ายที่ปลอดภัย 3. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการเคลื่อนไหวโดยกำจัดการอุปสรรคและส่งเสริมปัจจัยที่ทำให้ผู้ป่วยบรรลุเป้าหมายในการเคลื่อนย้าย 4. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการเคลื่อนไหวโดยให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยแก่ผู้ป่วยและครอบครัว
<p>1.2 การดูแลด้านการนอน หลับ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยทางด้านร่างกายที่มีผลต่อการนอนหลับ 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการนอนหลับโดยการวางแผนให้ผู้ป่วยสามารถพักผ่อนและตื่นนอนได้อย่างมีแบบแผน

ตาราง 5-1 (ต่อ)

สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ
1.3 การดูแลด้านการรับความรู้สึกและการรับรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการรับความรู้สึกทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและการรับรู้ 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการรับความรู้สึกโดยปรับสภาพแวดล้อมให้เข้ากับความพร้อมการรับความรู้สึกและการรับรู้ 3. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการรับรู้โดยสังเกตระบบพฤติกรรมที่ผิดปกติและหาวิธีการแก้ไขปัญหาแก่ผู้ป่วย ครอบครัวและทีมผู้รักษา
1.4 การดูแลด้านความเจ็บปวด	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยที่มีผลต่อความเจ็บปวดทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
1.5 การดูแลด้านการสื่อสาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการสื่อสารโดยพัฒนาวิธีการที่เอื้อต่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 3. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการสื่อสารโดยให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัวในเรื่องการใช้อุปกรณ์ที่ช่วยให้สื่อสารมีประสิทธิภาพ เครื่องมือและกลยุทธ์ที่ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
1.6 การดูแลด้านการขับถ่าย	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการขับถ่ายปัสสาวะ อุจจาระทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการขับถ่ายปัสสาวะ โดยให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัวเกี่ยวกับระบบปัสสาวะและเทคนิคการจัดการกระเพาะปัสสาวะที่เหมาะสม 3. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการขับถ่ายปัสสาวะ โดยส่งเสริมวิธีการที่มีผลต่อกระเพาะปัสสาวะและลดความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน

ตาราง 5-1 (ต่อ)

สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ
	<ol style="list-style-type: none"> 4. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการขับถ่ายอุจจาระ โดยให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัวเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการการขับถ่ายอุจจาระที่เหมาะสม 5. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการขับถ่ายอุจจาระ โดยส่งเสริมวิธีการที่มีผลต่อลำไส้และลดความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อน
<p>1.7 การดูแลระบบ ผิวหนัง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยที่มีผลต่อระบบผิวหนังทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการดูแลระบบผิวหนัง โดยสอนให้ผู้ป่วยทราบถึงปัจจัยที่เสี่ยงและมีผลต่อสุขภาพและความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลง 3. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการดูแลระบบผิวหนัง โดยส่งเสริมและคงไว้ความคงทนของผิวหนัง 4. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการดูแลระบบผิวหนัง โดยป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากผิวหนังที่เปลี่ยนแปลง
<p>1.8 การดูแลระบบ หัวใจและหลอดเลือด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยที่มีผลต่อระบบหัวใจและหลอดเลือดทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการดูแลระบบหัวใจและหลอดเลือด โดยส่งเสริมการจัดการตามอาการได้อย่างเหมาะสม 3. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านการดูแลระบบหัวใจและหลอดเลือด โดยให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัวเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตโดยปกติ
<p>1.9 การดูแลด้าน โภชนาการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยที่มีผลต่อภาวะ โภชนาการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ตาราง 5-1 (ต่อ)

สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ
	<ol style="list-style-type: none"> 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านโภชนาการ โดยส่งเสริมจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมได้ 3. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านโภชนาการ โดยให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัวในเรื่องความปลอดภัยในการให้อาหาร
<p>1.10 การประเมินสภาพร่างกาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยที่มีผลต่อสภาพร่างกายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านสภาพร่างกายโดยอธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงโอกาสและปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้สภาพร่างกายเกิดความเสื่อม 3. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านสภาพร่างกายโดยวางแผนร่วมกับผู้ป่วยในการพัฒนาความสามารถด้านร่างกายให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด 4. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านสภาพร่างกายโดยวางแผนร่วมกับผู้ป่วยในการพัฒนาด้านจิตใจให้เกิดความผาสุก
<p>2. การฟื้นฟูด้านจิตสังคม หมายถึง พยาบาลวิชาชีพ แสดงถึงความรู้และความสามารถในการประเมินกำหนดวิธีการพยาบาลและการประเมินผลเพื่อฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วยทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถประเมินปัจจัยที่มีผลต่อจิตสังคมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 2. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านจิตสังคมโดยระบุวิธีการในการเชื่อมต่อเป้าหมายที่ตั้งร่วมระหว่างผู้ป่วยและครอบครัว จากจุดแข็งและความสามารถของผู้ป่วย 3. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านจิตสังคมโดยสร้างโอกาสให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้พูดคุยเรื่องความพิการหรือการไร้ความสามารถ เพื่อให้เข้าใจถึงความหมายและอนาคตที่จะเกิดผลตามมา 4. สามารถกำหนดวิธีการพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพด้านจิตสังคมโดยให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัวในการเลือกใช้กลยุทธ์ให้สามารถรับมือปัญหาได้

ตาราง 5-1 (ต่อ)

สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถ
	5. สามารถประเมินการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างครอบครัวและผลที่ตามมาได้
3. การสอนและสนับสนุนเพื่อการฟื้นฟูสภาพ แสดงถึงความสามารถในการสอน แนะนำ สนับสนุนให้กับผู้ป่วย ครอบครัวและญาติในการฟื้นฟูสภาพจนสามารถดูแลตนเองได้	1. สามารถอธิบายบทบาทของพยาบาลฟื้นฟูได้ 2. สามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะรายได้ และเคารพความเป็นบุคคลของผู้ป่วย 3. สามารถให้การพยาบาลทำให้ผู้ป่วยมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงและสามารถตัดสินใจได้เอง 4. สามารถให้การสนับสนุนส่งเสริมจนผู้ป่วยและญาติมองเห็น โอกาสและความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูสภาพและเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ 5. สามารถให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัวเกี่ยวกับทักษะในการดูแลตนเองเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้านได้ 6. สามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยจนบรรลุเป้าหมายของการฟื้นฟูได้ และผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองได้เป็นอย่างดีเป็นอิสระ
4. การประสานงาน หมายถึง พยาบาลแสดงถึงความสามารถในการประสานงานกับทีมสหสาขาวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพ	1. สามารถประสานงานกับบุคลากรในทีมฟื้นฟูสภาพเพื่อให้เกิดผลลัพธ์สูงสุด 2. สามารถสื่อสารระหว่างหน่วยงานรวมทั้งการให้บริการสุขภาพและบริการชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

พยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบประเมินสมรรถนะเฉพาะทางของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ และหอผู้ป่วยอื่นที่ดูแลผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปสามารถนำกรอบสมรรถนะที่ได้ไปทำวิจัยเชิงพัฒนาเครื่องมือวัดสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพ
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปสามารถนำวิธีการพัฒนากรอบสมรรถนะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างกรอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยเฉพาะทางอื่น